

X 3

D10-1971

Doos
9a

1971
Done

dr. E. Boekmans
Bibliotheek

DR. E. BOEKMANS
AMSTERDAM

1 9 7 1

VIJFENTWINTIGSTE JAARVERSLAG

STICHTING DONEMUS

AMSTERDAM

dr. E. Boekmanstichting
Bibliotheek

Dr. E. BOEKMAN
AMSTER

X3
C5
003
421

Dr. E. BOEKMANSTICHTING
AMSTERDAM

1 9 7 1

VIJFENTWINTIGSTE JAARVERSLAG

STICHTING DONEMUS

AMSTERDAM

INLEIDING

Bij het opstellen van het vijftiende jaarverslag van welke instelling dan ook, ontstaat als vanzelf de behoefte terug te zien op zo'n kwart eeuw wel en wee. Natuurlijk zou er wat Donemus betreft oneindig meer te vertellen zijn dan in het bestek van een jaarverslag mogelijk is, maar om niet in het oeverloze te geraken, is besloten enkele jaarverslagen met elkaar te vergelijken, te weten: het eerste (1947), het vijfde (1951), het vijftiende (1961) en het vijftiende (1971); om echter de resultaten van het eigenlijke verslagjaar, 1971, te kunnen vergelijken met het onmiddellijk daaraan voorafgaande, zijn in de meeste overzichten de cijfers over 1970 tussen haakjes toegevoegd.

Een belangrijk onderscheid met alle vorige jaarverslagen is verder gelegen in het feit dat de verschillende hoofdstukken ditmaal zijn opgesteld en geredigeerd door de functionarissen die in eerste instantie belast zijn met de in die hoofdstukken behandelde onderwerpen. Zij hebben zich daarbij laten inspireren door het bestuderen van de oude jaarverslagen, waarin, bij herlezing, soms frappante dingen staan. Zo blijkt, om maar iets te noemen, uit het jaarverslag over 1951 dat op een tentoonstelling in Düsseldorf de schuine notenbalk, die jarenlang het waarmede van onze partituren is geweest, daar toen furor maakte; dezelfde schuine notenbalk waarvan wij kortgeleden, zonder teveel weemoed, afscheid hebben genomen.

Vanzelfsprekend ontstaan door de zeskoppige redactie van dit jaarverslag hier en daar overlappingen en doublures. Zij zijn niet geretoucheerd of weg-geredigeerd en wel uit de overweging dat elke medewerker bepaalde onderwerpen toch weer anders, want van een ander perspectief uit, ervaart.

Voor de goede orde volgt hier dan een overzicht van de verschillende medewerkers met de door hen behandelde onderwerpen:

- Inleiding en Nawoord: André Jurres (AJ), directeur
- I Subsidies: Paul Wiegmans (PW), administrateur
- II Organisatie: Martien van der Kuijp (MK), directie-secretaresse
- III Informatie en Propaganda: Drs. Rogier Starreveld (RSt), hoofd afdeling Informatie en Propaganda
- IV Bibliotheek en Documentatie: Rina Smits-Westhof (RSm), bibliothecaresse
- V Exploitatie: Els Jongema-van Leeuwen (EJ), boekhoudster
- VI Statistiek en Grafiek: Paul Wiegmans.

Enkele bijlagen completeren het geheel; zij betreffen

- A Componisten van wie op 31 december 1971 één of meer werken in de catalogi voorkwamen
- B Belangrijkste bijzondere publicaties
- C Vertegenwoordigers Donemus
- D Verkochte platen 10 jaargangen DAV-Serie (overzicht per 1 december 1970).

Maar alvorens de verschillende medewerkers aan het woord te laten, volgt eerst een passus uit het allereerste jaarverslag, te be-

schouwen als het credo van de initiatiefnemers en oprichters, waarvan de inhoud voor zichzelf spreekt:

"Zoals U bekend is, ontstond Donemus uit de kleine muziekbibliotheek, door de Stichting Nederlandse Muziekbelangen kort voor de oorlog opgericht. Deze bibliotheek vond haar ontstaan in de omstandigheid, dat componisten vaak niet kapitaalkrachtig genoeg waren om de aanmaak van materialen te bekostigen wanneer hun composities tot uitvoering kwamen en daarvoor geldelijke steun aan Muziekbelangen vroegen. Naar het voorbeeld van de muziekbibliotheek van de STIM in Zweden stelde Muziekbelangen zich voor op deze wijze een uitleenbibliotheek te vormen ten bate van toonkunstenaars. Daartoe werd een reglement gemaakt. Door de oorlog overvallen en door de bezettingsautoriteiten opgeheven, moest Muziekbelangen haar werkzaamheden stopzetten, nadat zij nog aan het Rotterdamsch Philharmonisch Orkest de bibliotheek van Nederlandse muziek had kunnen restitueren, die bij het bombardement van Rotterdam was verbrand, en Nederlandse componisten had uitgenodigd hun werken op microfilm te laten vastleggen, om ze op die wijze tegen oorlogsgeweld te beschermen. Vele componisten gaven hieraan gehoor en toen Muziekbelangen na de bevrijding in Mei 1945 haar werkzaamheden hervatte, bezat zij een grote collectie microfilms, die wel niet direct voor uitvoerings-reproductie bedoeld waren geweest, maar die toch konden dienen als basis van de Donemus-bibliotheek. Het bleek n.l. dat de uitvoerende kunstenaar die een Nederlandse compositie, oud of nieuw, op zijn repertoire wilde nemen, nergens gelegenheid vond om zich te oriënteren en zich een oordeel te vormen over onze muziek. Hij kon zelfs nergens naslaan hoe de werken heten, voor welke bezetting ze geschreven zijn, hoe lang ze duren. De geïnteresseerde dirigent, instrumentalist of zanger kon nog eventueel informatie inwinnen bij de componist die hij toevallig kende; in het buitenland kenden men de Nederlandse muziek eenvoudig niet. Er diende daarom een afdeling Documentatie te worden opgezet, welke in deze leemte voorziet en zowel op binnen- als op buitenlands gebruik gericht is. De binnenlandse gebruiker diende te weten dat hij op ons bureau alle mogelijke inlichtingen kan verkrijgen over de ontwikkeling en de stand der Nederlandse scheppende toonkunst in haar volle omvang, en op de bibliotheek de desbetreffende werken kan inzien en lenen. Het buitenland diende te weten dat er een Nederlandse muziek bestaat die de uitvoering loont."

En nu laat ik graag aan anderen de zorg voor het behandelen van de hoofdstukken I t/m VI, waarna ik zelf in een nawoord nog eenmaal aan het woord kom.

AJ

I SUBSIDIES

Allereerst zij opgemerkt dat onderstaande cijfers slechts momentopnamen zijn en derhalve geen volledig beeld geven van alle subsidies die Donemus in 25 jaar mocht ontvangen. Met name geldt dit voor de z.g. gerichte subsidies, waaronder die van het Prins Bernhard Fonds en van de Stichting Nederlandse Muziekbelangen.

Algemene subsidies:

	1947	1951	1961	1971	(1970)
Rijk	40000,-	54000,-	130000,-	389300,-	(353200,-)
Gemeente Amsterdam	-,-	10000,-	22800,-	70000,-	(60000,-)
Provincies	-,-	-,-	3500,-	5500,-	(5500,-)
Muziekbelangen	15000,-	15000,-	20000,-	20000,-	(20000,-)

Gerichte subsidies:

Rijk, buitenl. publ.	-,-	-,-	36500,-	64000,-	(64000,-)
Rijk, div. projecten	-,-	-,-	-,-	12800,-	(-,-)
Prins Bernhard Fonds, DAV-Serie	-,-	-,-	5700,-	-,-	(-,-)
Muziekbelangen, DAV-Serie	-,-	-,-	5900,-	12800,-	(6500,-)
Muziekbelangen, diversen	-,-	6000,-	-,-	-,-	(5600,-)
	<u>55000,-</u>	<u>85000,-</u>	<u>224400,-</u>	<u>574400,-</u>	<u>(514800,-)</u>
	=====	=====	=====	=====	=====

De ontwikkeling van de cijfers over de verschillende perioden van de 25 jaren waarin Donemus bestaat en waaraan dit jaarverslag gewijd is, is vooral bij de bovengenoemde vergelijking van subsidiebedragen spectaculair. Voor een belangrijk deel moet een dergelijke ontwikkeling natuurlijk worden toegeschreven aan geldontwaarding. In tegenstelling tot de groei van de overheidssubsidies staat de stilstand in het vaste subsidie van de Stichting Nederlandse Muziekbelangen. Dit is m.i. als volgt te verklaren. In de eerste plaats geeft het overzicht over 1947 geen beeld van de geldbedragen die Muziekbelangen bij de oprichting van Donemus heeft uitgegeven. Het accountantsrapport over 1947 bevat hierover de volgende toelichting: "De Stichting Nederlandse Muziekbelangen heeft op 7 januari 1946 besloten een bibliotheek van Nederlandse muziek te vormen. Dit besluit is uitgebreid door de oprichting van een documentatiebureau, waarvoor op 20 mei 1947 Uw stichting in het leven werd geroepen. De Stichting Nederlandse Muziekbelangen heeft zowel vóór 20 mei 1947 als in de eerste tijd na de oprichting uitgaven gedaan ten behoeve van Donemus. Het totaal van deze uitgaven bedroeg f. 52.287,58, welk bedrag in de administratie van Uw stichting is verwerkt." Wanneer we de al genoemde geldontwaarding in aanmerking nemen, is f. 52.288,- in het jaar 1947 een fabelachtig hoog bedrag en men kan met respect terugdenken aan het idealisme dat destijds bij de Stichting Nederlandse Muziekbelangen moet hebben voorgezeten om Donemus van de grond te krijgen. In de tweede plaats heeft Muziekbelangen na het geslaagde initiatief van de oprichting, naarmate de overheid steeds meer bereid bleek ons werk te steunen, het niet als háár taak gezien om de verdere uitbouw en ontwikkeling van Donemus te subsidiëren, maar als een taak van de overheid. Wel is Muziekbelangen in het verleden steeds bereid gebleken afzonderlijke projecten (b.v. de DAV-Serie) te subsidiëren of in noodgevallen Donemus bij te springen

met een extra subsidie. Een en ander komt eveneens niet steeds tot uitdrukking in het bovenstaande overzicht, dat beperkt blijft tot vier jaren.

Zoals gebruikelijk moeten wij in dit overzicht opmerken dat de cijfers betreffende het verslagjaar (1971) wat betreft de subsidies van Rijk en Gemeente een voorlopig karakter hebben; definitieve vaststelling van deze subsidies moet nog plaatsvinden. Helaas hebben wij ervaren dat ook definitieve subsidies niet werkelijk definitief behoeven te zijn. Tot onze schrik bleek uit een schrijven van het Ministerie van C.R.M. van oktober 1971 dat achteraf correcties werden gemaakt op reeds "definitief" vastgestelde subsidies over de jaren 1967, 1968 en 1969, hetgeen ons voor een onverwacht extra tekort plaatste van ca. f. 33.800,-. Het betreft het onderdeel partituren bij de DAV-gramfoonplaten serie; er wordt gewerkt aan een oplossing.

Er zijn nog enkele andere financiële zorgen. Nog steeds is er geen oplossing gekomen voor de pensioenregeling van een deel van het personeel, een zaak die nu al jaren sleept. De bizarre prijsstijgingen van de posttarieven maakten de verzending van Sonorum Speculum naar het buitenland tot een kostenpost die onverwacht ver boven onze begroting uitging. Ook hier zijn wij zoekende naar een oplossing. Weer een andere tegenvaller was dat onze verwachting dat de materiaalkosten van de opera "Spinoza" van Ton de Kruyf vanzelfsprekend voor Rijkssubsidie in aanmerking zouden komen (het is een Rijksopdracht) de bodem werd ingeslagen.

Zo lijkt na 25 jaar groei van Donemus op het stuk van de subsidies - en dit zal wel een algemeen verschijnsel zijn - een tijd van afremming gekomen. Wij hopen dat dit voor Donemus niet te zeer zal opgaan en dat men het belang van haar taken ten behoeve van de Nederlandse muziek van onze tijd zal blijven inzien.

PW

II ORGANISATIE

A. Componisten

Het aantal componisten van wie één of meer werken in de catalogi van Donemus voorkomen, bedroeg op 31 december 1971 190. Van deze componisten waren 142 nog in leven. In de loop van het verslagjaar waren er 13 nieuwe namen bijgekomen, t.w. die van

Pierre Abbink Spaink	Wim Petersma
Anton de Beer	Lucas van Regteren Altena
Herman Blazer	Pierre van der Staak
Bernard van den Boogaard	Nico van Straten
Hugo de Groot	Willem F. Strietman
Gerrit de Marez Oyens	Lucas Vis.
Harry Mayer	

Donemus werd in 1971 getroffen door het verlies van vijf componisten: op 14 april overleed mevrouw R. Colaço Osorio-Swaab, op 8 oktober mevrouw J. Bordewijk-Roepman, op 17 november Theo van der Bijl, op 6 december Hugo Godron en op 30 december Jan Mul. In 1971 was het voorts 50 jaar geleden dat Alphons Diepenbrock overleed.

Bij een terugblik op "wiegen" en "kinderjaren" van Donemus valt direct op dat vooral het laatste tiental jaren het aantal componistennamen in de catalogi met sprongen is gestegen; het aantal aangeslotenen bedroeg in 1947 92, in 1951 111 en in 1961 108. Naar het aantal van 190 in het verslagjaar werd dus inderdaad een grote sprong gemaakt. Hierbij dient opgemerkt te worden dat het begrip "aangesloten componist", d.w.z. een componist van wie Donemus het gehele oeuvre in de exploitatie opneemt (zoals dat in de beginjaren gebeurde), nu niet meer bestaat. Om selectiever te werk te gaan, en daardoor een betere representatie van het Nederlandse componeren te verkrijgen, werd in 1960 een nieuwe werkwijze ingevoerd, n.l. die van het opnemen van losse composities. Het komen tot een betere selectie - om onhanteerbaarheid van het fonds te vermijden - is door de jaren heen voortdurend een punt van beraadslaging geweest. Zo kende Donemus indertijd de gewoonte om het oeuvre van aangesloten componisten elke vijf jaar opnieuw te beoordelen, waarna ofwel tot verlenging van de aansluiting ofwel tot het overbrengen van het oeuvre naar de afdeling Documentatie werd besloten. Dit "overhevelen" verklaart waarom in een gegeven jaar het aantal namen in de catalogi kon dalen.

Ook deze methode voldeed begrijpelijkerwijze niet, waarna een z.g. Selectie-afdeling werd opgezet, waarbij Donemus zich het recht voorbehield uit een te beoordelen oeuvre een keuze te maken. Maar ook deze werkwijze werd na korte tijd weer losgelaten. Op dit ogenblik geldt uitsluitend het beginsel van opname van losse werken; het begrip "aangesloten" heeft alleen nog betrekking op die componisten met wie Donemus in vroeger jaren een opnamecontract afsloot. Gewoonlijk worden werken die in opdracht zijn geschreven, of waarvan uitvoering door een ensemble van naam vaststaat, zonder meer opgenomen; de overige worden eerst aan een beoordelingscommissie voorgelegd.

In het jaar 1951, nu twintig jaar geleden, werd voor het eerst een z.g. componisten-bijeenkomst gehouden, die diende om te geraken tot nauwer overleg tussen componisten en dagelijkse leiding. Het zal een betrekkelijk kleine bijeenkomst geweest zijn wanneer men het aantal componisten toen en nu vergelijkt! Eveneens in 1951 kwam bij het bestuur de vraag aan de orde van al of niet opname van buitenlandse-componisten-in-Nederland en Nederlandse-

componisten-in-het-buitenland. Bij Donemus geldt nu sinds jaren de regel dat uitsluitend werk van componisten van Nederlandse nationaliteit wordt opgenomen, onverschillig of deze componisten in of buiten Nederland wonen.

B. Raad van Beheer

De onderstaande personen maakten bij de jaarvergadering 1971 (gehouden op 24 juni) deel uit van de Raad van Beheer. Achter de namen staan de benoemde organisaties vermeld. Leden zonder een dergelijke vermelding behoren tot de z.g. "verplichte" en "onverplichte" groepen, benoemd door de Raad van Beheer zelf.

J.W. Acda	James S. Holmes (VvL)
H. Albersen	Paul Hupperts
Jurriaan Andriessen (Geneco)	Henk Kroes (KNTV)
Lodewijk de Boer (VvL)	Mr. Th. Limperg (SNM)
Carel Brons	Jan Mul (SNM)
Lex van Delden (Geneco)	Louis Toebosch
Jaap Geraedts (Geneco)	Mevr. Prof.Dr. H. Wagenaar-
Dr. C. von Gleich (VNM)	Nolthenius (VNM)
Gerard Hengeveld (KNTV)	Dr. Jos Wouters (SNM).
Robert Heppener (Geneco)	

Ook dit jaar trad Prof.Dr. E. Reeser op als regeringscommissaris.

Geneco - Genootschap van Nederlandse Componisten
KNTV - Koninklijke Nederlandse Toonkunstenaars-Vereniging
SNM - Stichting Nederlandse Muziekbelangen
VvL - Vereniging van Letterkundigen
VNM - Vereniging voor Nederlandse Muziekgeschiedenis

Naast de jaarvergadering belegde de Raad van Beheer in 1971 nog een najaarsvergadering op 7 december. Bij de opening van de jaarvergadering herdacht de voorzitter de componiste Reine Colaço Osorio-Swaab, die op 14 april overleed, en introduceerde hij de heer Rogier Starreveld, opvolger van Mr. E.A.G. Brautigam als hoofd van de afdeling Informatie en Propaganda.

Het bleek dat de mandaten van Lex van Delden, James Holmes en mevrouw Wagenaar door resp. Geneco, V.v.L. en V.N.M. werden verlengd. Jaap Geraedts werd in het bestuur benoemd als opvolger van Jan Mul, die zijn bestuursfunctie wenste neer te leggen. Alle genoemde leden aanvaardden hun (her)benoeming. In de plaats van Louis Toebosch, die zich vrijwel sinds de oprichting van Donemus voor het werk van de Stichting had ingezet maar die helaas over te weinig tijd beschikte, zou Marinus Voorberg worden uitgenodigd. Gedurende de jaarvergadering werden verder de jaarstukken over 1970 behandeld en goedgekeurd.

De najaarsvergadering werd geopend met een kort herdenkingswoord voor de overleden componisten Johanna Bordewijk-Roepman en Theo van der Bijl. Een welkom gold de nieuwe leden van de Raad van Beheer Gerard Hengeveld en Marinus Voorberg. Tijdens deze twee vergaderingen werden verscheidene punten uitvoerig besproken, o.m. Donemus' 25-jarig bestaan in 1972, de propaganda bij de Nederlandse orkesten, de samenstelling van een selectie (met medewerking van de z.g. commissie-Des Tombe) om een doeltreffender propaganda mogelijk te maken, een eventueel meer commerciële koers van Donemus, de reeds jaren slepende salaris- en pensioenkwestie en de moeilijke financiële situatie van Donemus in het algemeen, de redactie van Sonorum Speculum en DAV-Serie en het "KIK-plan" van de directeur (Komponist in de Klas).

Wanneer men terugziet op de historische Donemus-kalender, blijkt al direct dat bij de oprichting van Donemus werd gesteld dat

diverse organisaties in de Raad van Beheer vertegenwoordigd zouden moeten zijn. De Raad zou uit 17 leden moeten bestaan, van wie de voorzitter en 4 andere leden door Muziekbelangen dienden te worden aangewezen en nog eens 4 leden door het Genootschap van Nederlandse Componisten. De overige 8 leden zouden worden benoemd door verschillende organisaties volgens een door de Raad van Beheer wijzigbaar reglement. Ook bestuur en directeur zouden door de Raad van Beheer dienen te worden benoemd, waarbij de voorzitter van de Raad tevens voorzitter van het bestuur zou zijn. Ten tijde van de eerste vergaderingen van de Raad van Beheer, in september 1947, waren Muziekbelangen, Geneco, Vereniging voor Nederlandse Muziekgeschiedenis en Vereniging van Letterkundigen in deze Raad vertegenwoordigd. Aan de orde kwamen toen o.m. de uitbreiding van de Raad met een orkest-dirigent, een koordirigent, twee solisten en eventueel enkele andere leden (zoals de Statuten voorschreven); de benoeming van een bestuur (aan de aanstelling van een directeur kon om financiële redenen nog niet worden gedacht); het opstellen van een concept-contract met de componisten en een voorstel aan het toenmalige Ministerie van O.K.W. om een regeringscommissaris te benoemen in de persoon van Prof. Dr. A.A. Smijers.

In 1951 zien wij de Raad van Beheer gebogen over problemen als het instellen van een nieuwe beoordelingscommissie. Deze werd tot dan toe gevormd door het bestuur van het Geneco, maar men achtte het wenselijk in een dergelijke commissie ook uitvoerenden en een dirigent op te nemen. De leden van de commissie zouden voortdurend moeten wisselen. Verder bleek Donemus inmiddels dusdanig gegroeid, dat de dringende noodzaak van het benoemen van een directeur ter sprake kwam.

In 1961 vergaderde de Raad van Beheer op het nieuwe adres (Donemus verhuisde in 1954 van Amstel 228 naar Jacob Obrechtstraat 51) en waren intussen ook vertegenwoordigers van de K.N.T.V. en de radio in de Raad opgenomen. Dr. Jos Wouters had inmiddels als voorzitter Prof. Reeser opgevolgd, die na het overlijden van Prof. Smijers tot regeringscommissaris was benoemd. Punten van bespreking vormden in die tijd o.m. het z.g. "platenplan" (de nog ongedoopte DAV-Serie) en het geringe aandeel van de Nederlandse orkesten bij de uitvoering van Nederlandse muziek (zeker gezien het 50-jarig bestaan van het Genootschap van Nederlandse Componisten).

Na opnieuw tien jaar, dus in 1971, zien we dat de Raad tevens de functie van Nederlands Comité van de Internationale Muziekraad (Necim) op zich heeft genomen, daartoe door het Ministerie aangezocht op grond van zijn veelzijdige samenstelling. Donemus' voorzitter treedt ook hier als voorzitter op; de directeur als secretaris. Necim heeft, zoals bij Nationale Comité's in andere landen eveneens met tijdschriften e.d. het geval is, de uitgave van Sonorum Speculum en DAV-Serie onder zijn auspiciën gesteld. Het fungeerde tevens reeds eenmaal als gastheer voor het tweejaarlijkse congres van de International Music Council (Rotterdam, 1966). In oktober 1971 woonde een afvaardiging van Necim het congres van de International Music Council in Moskou bij.

C. Bestuur

Bij de jaarvergadering in juni 1971 was het bestuur samengesteld als volgt:

Dr. Jos Wouters, voorzitter
Paul Hupperts, secretaris

H. Albersen
Jurriaan Andriessen

Mr. Th. Limperg, penningmeester Carel Brons
Jan Mul.

In juli trad Jan Mul als bestuurslid af en werd hij opgevolgd door Jaap Geraedts.

In het verslagjaar vonden 9 vergaderingen (ofwel van algemeen ofwel van dagelijks bestuur) plaats, waarbij behalve over vele lopende zaken werd beraadslaagd over grotere problemen als de steeds nijpender wordende salaris- en pensioenkwestie, uitbreiding van de propaganda, o.a. via een selectie met behulp van de z.g. commissie-Des Tombe (bij deze beide besprekingen was de heer Wagemans van het Ministerie van C.R.M. aanwezig), het zoeken naar oplossingen voor algemene financiële problemen, het 25-jarig bestaan van Donemus, propaganda bij de Nederlandse orkesten, het zoeken naar een nieuwe vertegenwoordiger in Italië en de steeds weerkerende werkzaamheden i.v.m. Sonorum Speculum, DAV-Serie en beoordeling van nieuwe werken.

Toen het bestuur van Donemus in 1947 voor de eerste maal bijeenkwam, verklaarde mevrouw C. Nierstrasz, als secretaresse en gedelegeerde van het bestuur, op een vraag van de toenmalige voorzitter Prof. Reeser, dat de reactie op de opening van Donemus zich uitte in een toestromen van werk.

Uit de bestuursnotulen van 1951 blijkt dat dit "toestromen" zich gestadig heeft voortgezet; het bestuur overlegde in dat jaar over vergroting van de capaciteit der technische afdeling, het aantrekken van een assistent voor de inmiddels aangestelde artistiek leider André Jurres, het aanvragen van het eerste provinciaal subsidie, de samenstelling door het bestuur zelf van een adviescommissie voor de beoordeling van nieuwe werken, het uitbrengen van verschillende systematische catalogi, de uitvoering van Nederlandse werken tijdens het Holland Festival, etc. Omdat de financiën de aanstelling van een directeur nog niet toelieten, fungeerde het bestuur voorlopig als directie en had het om die reden in de voorgaande jaren besloten tweemaal per maand bijeen te komen. Mevrouw Nierstrasz had n.l. intussen haar functie als gedelegeerde neergelegd; de heren Jurres en Wijsman waren sedertdien met de taken van resp. artistiek en zakelijk leider belast.

Tien jaar later, in 1961 dus, blijkt het bestuur zich te hebben gewijzigd en uitgebreid. In de voorafgaande jaren moest Donemus twee bestuursleden door overlijden verliezen: mevrouw C. Nierstrasz en Mr. C.A. Wiessing, resp. secretaresse en penningmeester sedert de oprichting. Dr. Jos Wouters nam toen de taak van secretaris op zich en tot penningmeester werd Mr. J. van Nus benoemd. Na het aftreden van Prof. Reeser werd de heer Wouters tot voorzitter benoemd en werd Wouter Paap secretaris. Het bestuur werd verder uitgebreid met Paul Hupperts.

Steeds meer activiteiten waren inmiddels door Donemus ter hand genomen. Zo besloot het bestuur extra vergaderingen te gaan beleggen voor de redactie van Sonorum Speculum en DAV-Serie, twee nieuwe projecten. Over talloze aspecten van Donemus' werk werden besprekingen gevoerd, o.m. over het wijzigen van partituren door de componisten en de extra inspanning die dit voor Donemus meebrengt, over de uitgave van het boek "Music in Holland" en over de Amerikaanse reis van de inmiddels tot directeur benoemde André Jurres.

In 1971, na een volgende periode van tien jaar, was het bestuur reeds uitgebreid tot 7 leden (genoemd aan het begin van dit hoofdstukje). Mr. J. van Nus, die als penningmeester was afgetreden,

was opgevolgd door Mr. Th. Limperg; Jurriaan Andriessen volgde Wouter Paap op, waarbij Paul Hupperts echter de taak van secretaris op zich nam. Nieuwe leden waren de heren H. Albersen en Carel Brons.

Jan Mul, die twintig jaar lang zijn beste krachten aan Donemus had gegeven als lid van Raad van Beheer en bestuur en die in juli 1971 was afgetreden als bestuurslid, overleed helaas op 30 december van datzelfde jaar.

D. Personeelsbezetting

Aan het einde van 1971 telde de staf van Donemus 16 personen, van wie enkelen in part-timeverband werkten. Omgerekend komt dit neer op precies 15 full-time stafleden.

Directeur en administrateur bleven respectievelijk André Jurres en Paul Wiegmans. Per 1 april kon gelukkig in de vacature-Brautigam worden voorzien; Rogier Starreveld, tot die datum adjunct-directeur van de Vereniging Jeugd en Muziek, nam de taak van hoofd van de afdeling Informatie en Propaganda op zich.

In het verslagjaar werd voor het eerst een algemene personeelsbijeenkomst gehouden; naar gebleken is een goed initiatief, omdat overleg tussen de verschillende medewerkers over de lopende werkzaamheden van groot nut is. Het ligt in de bedoeling voortaan minstens tweemaal per jaar een dergelijke bijeenkomst te houden; de gezeten problemen met betrekking tot salarissen en pensioenen komen eveneens tijdens deze besprekingen ter tafel. De algemene personeelsbijeenkomsten vormen een uitbreiding van de z.g. stafbesprekingen - die al sedert jaren plaatsvinden - waar vertegenwoordigers van de verschillende afdelingen overleg plegen.

Al bij de oprichting werd voorgesteld Donemus met een staf van 16 à 17 personen te "bemannen". Dit voorstel werd allerminst "zomaar" gedaan, maar was gebaseerd op een nauwkeurige taakomschrijving. Om financiële redenen moest Donemus het in de beginjaren met een kleinere bezetting doen; zo was er in de eerste jaren nog geen directeur. Deze functie werd vervuld door het bestuurslid mevrouw C. Nierstrasz, die de dagelijkse leiding op zich nam.

In het jaar 1951 waren er 12 stafleden. André Jurres was intussen in dienst getreden als artistiek leider. Tesaamen met de heer G.L. Wijsman (administrateur) vormde hij de dagelijkse leiding, nadat mevrouw Nierstrasz zich uit deze functie had teruggetrokken.

In 1961 telde de staf 16 mensen (het reeds in 1947 bedoelde aantal). André Jurres was (in 1952) directeur geworden en Mr. E.A.G. Brautigam was (in 1953) in dienst getreden als directie-secretaris, speciaal belast met het propaganda-aspect van Donemus. De dagelijkse leiding bestond in 1961 uit André Jurres, Mr. Brautigam en Paul Wiegmans, nadat de heer Wijsman in 1955 was overleden en in zijn functie van administrateur door de heer Wiegmans was opgevolgd. De technische afdeling had inmiddels een eigen chef gekregen (voorheen behoorde deze taak tot de functie van de administrateur).

En in 1971, weer tien jaar later, zien we dat intussen Nico Schuyt in vaste dienst benoemd is, belast met de supervisie over de copierwerkzaamheden (er werken 25 copiïsten in los verband!). Het correctiewerk, voorheen gedaan door mevrouw Joanna Diepenbrock - die in 1966 was overleden - werd reeds door Nico Schuyt verzorgd en de enige copiïste in vaste dienst, mejuffrouw Van der Kaaij, was inmiddels met pensioen gegaan.

In 1970 verliet Mr. Brautigam Donemus als gevolg van zijn benoeming tot wethouder van Amsterdam. Van november 1970 tot april 1971 moest Donemus het zonder hoofd van de Propaganda-afdeling stellen,

hetgeen mede een extra belasting betekende.

- En in het verslagjaar, toen Donemus als volwassen stichting zeer veel meer activiteiten ontplooië dan in de eerste jaren, telde de staf - zoals hierboven vermeld - nog altijd 16 personen. Natuurlijk kon de werkwijze van verschillende afdelingen in de loop der jaren steeds efficiënter worden gemaakt, maar toch kan gesteld worden dat op dit ogenblik met een kleinere bezetting (er wordt immers voor een deel part-time gewerkt) meer werk moet worden verzet.

MK

III INFORMATIE EN PROPAGANDA

Wanneer men de idealistische en wel zeer voortvarende plannen in de herinnering brengt die de Stichting Nederlandse Muziekbelangen voor ogen stonden bij de gedachte aan een nog op te richten Donemus, dan valt het op dat het maken van propaganda voor Nederlandse muziek steeds de centrale idee is geweest. Donemus zou een propaganda-instituut worden met als noodzakelijke steun daarnaast een documentatie-afdeling en een uitleenbibliotheek. Zoals wel vaker in de geschiedenis van Donemus is voorgekomen, bleken echter ook toen reeds gebrekkige financiële middelen er de oorzaak van, dat bij de oprichting van Donemus op 22 mei 1947 een van die aanvankelijke plannen afwijkende opzet uit de bus kwam die er in de zomer van 1947 volgens het desbetreffende jaarverslag als volgt uitzag: een "zakelijk-administratieve afdeling" voor verhuur, verkoop, inzage, documentatie en propaganda met daarnaast een "musicologische afdeling" voor de aanmaak van partituren en partijen, de zorg voor de bibliotheek, biografieën, analyses etc.

Met deze situatie als vertrekpunt ontwikkelde Donemus zich in de 25 jaren 1947-1971 op drie hoofdterreinen: als uitgeverij, documentatiecentrum en als instituut voor de informatie en propaganda. Van het laatstgenoemde nogal complexe activiteiten-pakket, dat dus van begin af aan ideëel centraal heeft gestaan, vindt men in het jaarverslag over 1959 voor het eerst een helder uitgekristalliseerde structuur. De activiteiten voor informatie en propaganda werden daar in vier categorieën ondergebracht:

- A - schriftelijk: periodieken, brochures, bijzondere publicaties, artikelen, advertenties
- B - woord en beeld: lezingen, tentoonstellingen
- C - klinkend: concerten, gramfoonplaten, banden
- D - persoonlijke contacten: o.a. buitenlandse culturele diensten, vertegenwoordigers.

Over het algemeen kan worden opgemerkt dat deze indeling, waarop sedert 1947 het streven gericht is geweest, thans in grote lijnen nog steeds in de praktijk levend is.

A. Schriftelijk

Als eerste duidelijk gerichte vorm van schriftelijke informatie en propaganda is de periodiek "Muzikaal Perspectief" te signaleren. Dit driemaandelijkse mededelingenblad startte in december 1947 met 500 exemplaren en bleek meteen al goede resultaten te hebben. De 33e aflevering in 1956, toen "Muzikaal Perspectief" inmiddels een oplage van 3500 exemplaren had bereikt, bevatte de plannen voor een meer internationaal gerichte opzet van dit tijdschrift, welke al in 1957 zou kunnen worden gerealiseerd. Gedurende dat jaar echter werd er in gesprekken met het Nederlands Instituut voor Buitenlandse Culturele Betrekkingen nog naarstig naar een exploitatiebasis voor die internationale opzet gezocht, zodat pas in het voorjaar van 1958 als vervanging van "Muzikaal Perspectief" met een nieuwe periodiek kon worden gestart, die men met hetzelfde verlangen naar muzikaal perspectief klankenspiegel noemde: Sonorum Speculum. Deze "Mirror of Dutch Musical Life" kwam aanvankelijk tweemaal per jaar uit, in het Engels en met een start-oplage van 7000 exemplaren. Onder de vaste hoofdredactie van Dr. Jos Wouters sedert 1960 werd Sonorum Speculum in 1961 met een oplage van 11000 exemplaren (6000 voor het buitenland, 5000 voor binnenlandse verspreiding) een driemaandelijks tijdschrift in het Engels en Duits, zoals dat thans nog steeds het geval is. De periodiek is sinds 1961 principieel op het buitenland gericht en wordt daar met name

in universiteitskringen en door andere professionele lezers zeer gewaardeerd.

De oplage in 1971 was 17000 exemplaren, waarvan er 8000 in Nederland werden verspreid. In dit verslagjaar stond men voor de taak de verschijning van de afleveringen, die ruim een half jaar achterop was geraakt, weer bij te trekken. Bijgevolg verschenen de nummers 46, 47 en 48 vrij snel na elkaar. Vooruitlopend op de ontwikkelingen in 1972 kan er nu reeds op worden gewezen dat de jaargang 1971 slechts uit deze drie nummers bestaat en dat nummer 49 in 1972 zal verschijnen. Wegens de stijging van drukkosten en met name de aanzienlijke verhoging van de porti moest tot deze oplossing worden besloten.

Het redactie-secretariaat van Sonorum Speculum, dat jarenlang met bijzondere zorg door Mr. E.A.G. Brautigam was gevoerd, ging na diens afscheid als directie-secretaris over in handen van drs. Rogier Starreveld, die Mr. Brautigam als hoofd van de afdeling informatie en propaganda opvolgde.

Terugblikkend op de afgelopen 25 jaar kan er naast Muzikaal Perspectief en Sonorum Speculum ook van twee andere periodieken melding worden gemaakt. In 1950 werd begonnen met de uitgave van het zogeheten Persbulletin, dat maandelijks verscheen en aan belangrijke gebeurtenissen in het Nederlandse muziekleven aandacht besteedde. Het Persbulletin werd op verzoek van het Ministerie van Buitenlandse Zaken ten behoeve van culturele attaché's samengesteld. Had deze Engelstalige periodiek aanvankelijk een bescheiden oplage van een twintigtal exemplaren, in 1958 betrof het 350 exemplaren. In 1960 werd de uitgave, die naast Sonorum Speculum te veel een doublure was geworden, na elf jaargangen gestaakt. Een tweede periodiek van bescheidener opzet die op deze plaats kan worden genoemd was "Das Musikschaffen zeitgenössischer Komponisten der Niederlande". Deze uitgave van monografische aard kwam gedurende de jaren 1957, 1958 en 1959 in samenwerking met de Nederlandse Ambassade in Duitsland, afdeling pers en cultuur, tot stand en beleefde een hoogste oplage van 900 exemplaren. Behalve in Duitsland werd "Das Musikschaffen" ook in Zwitserland, Oostenrijk en Joegoslavië verspreid. De uitgave ervan werd evenals die van het Persbulletin in 1960 beëindigd.

Op het gebied van bijzondere publicaties wordt voor een overzicht vanaf 1947 verwezen naar elders in dit verslag. Ten aanzien van het huidige verslagjaar kan de uitgave worden gemeld van "Nederlandse Componisten Galerij/Dutch Composers' Gallery", negen portretten van Nederlandse componisten door Dr. Jos Wouters. Het betreft hier een ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van Donemus in boekvorm gebundelde uitgave (167 pagina's) van eerder in Sonorum Speculum verschenen en bijgewerkte essays. Deze publicatie kwam tot stand dank zij een apart subsidie van het Ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk. Omdat dit subsidie gedurende het verslagjaar nog niet definitief kon worden vastgesteld, moest veiligheidshalve met de verspreiding van het boek tot 1972 worden gewacht.

Het plaatsen van artikelen en advertenties in binnen- en buitenlandse muziektijdschriften als schriftelijke informatie en propaganda begon voor het eerst in 1959 een doelgerichte activiteit te worden. Een eerste royaal opgezette advertentie-campagne valt in 1962 te signaleren. De laatste jaren blijkt het plaatsen van advertenties echter steeds minder aandacht te hebben gehad. Gezien het belang van (regelmatig) adverteren doet zich thans dan ook de vraag voor of op dit gebied niet aan hernieuwde activiteit

behoefte zou zijn, waarbij aangetekend moet worden dat dan voor het selectie-probleem ook in dit verband een oplossing dient te worden gevonden.

B. Woord en Beeld

Als informatie en propaganda in woord en beeld kunnen lezingen, tentoonstellingen, de vorming van dépôts van partituren en van andere basiscollecties worden genoemd. Lezingen zijn eigenlijk gedurende de hele periode 1947-1971 met grote regelmaat gehouden. Verreweg de meeste werden door de heren Jurras en Wouters verzorgd, waarbij niet zelden van tournee's is sprake geweest. Het zou te ver voeren hier in details te treden, maar bij een globaal overzicht van 25 jaren mag de 61 dagen durende coast-to-coast-trip van de directeur door de Verenigde Staten in 1956 niet onvermeld blijven. Deze tournee van voordrachten voor universiteiten werd op uitnodiging van de Nederlandse Ambassade in Washington gemaakt. In 1971 maakte de directeur een tournee door Australië met lezingen in Perth, Sydney en Melbourne. Voorts werden er ook in Nederland enkele lezingen gehouden en nam het hoofd van de afdeling informatie en propaganda in het kader van Europalia in Brussel deel aan een Nederlands-Belgisch colloquium over problemen van de hedendaagse componist, welk colloquium in samenwerking met Donemus werd georganiseerd.

Tentoonstellingen zijn eveneens sedert de jongste dagen van Donemus in binnen- en buitenland georganiseerd. Uit de eerste vijf jaar kunnen worden genoemd: tijdens het ISCM-festival in Amsterdam en het Holland Festival in Scheveningen (beide 1948); Arnhem, Manchester en Grand Rapids, Michigan (1949); Düsseldorf, in samenwerking met de firma G. Alsbach & Co. (1951). In de vijftiger jaren breidde het aantal tentoonstellingen zich steeds verder uit, met o.a. exposities in Madrid (tijdens manifestatie "Het Nederlandse Boek", 1952), in het kader van de Nederlands-Belgische Componistendagen (1954) en als onderdeel van het Wereld-Muziekconcours in Kerkrade (1958), waar 400 bezoekers werden geteld. Gedurende de periode 1961-1971 werd langzamerhand een zekere regelmaat van expositie-activiteit verkregen door bij jaarlijks terugkerende manifestaties van betekenis telkens acte de présence te geven. Men denke o.m. aan: Vocalisten-cursus en -conкурс (respectievelijk in Vught en Den Bosch), Internationaal Orgelconcours en Zomeracademie voor organisten (Haarlem), Internationale Gaudeamus Muziekweek en het Gaudeamus Concours voor vertolkers van hedendaagse muziek, de Internationale Ferienkurse für Neue Musik (Darmstadt), de Donaueschinger Musiktage, het Festival International d'Art Contemporain de Royan, ISCM-festivals, Zomerkampen van de Vereniging Jeugd en Muziek Nederland, de steeds talrijker wordende manifestaties van de Eduard van Beinum Stichting (Musicultura en andere cursussen), de dirigentencursus van de NOS, de muziekbeurzen van de Vereniging van Muziekhandelaren en -Uitgevers in Nederland, het Holland Festival etc.

Wat het buitenland betreft moet met betrekking tot de laatste tien jaar met name het steeds bijzonder vruchtbare contact met de Nederlandse Ambassade, afdeling pers en cultuur in Bonn worden genoemd. Dank zij deze positieve samenwerking konden tentoonstellingen worden gehouden als "Musik in den Niederlanden", München 1961, waar ook door de Wereldomroep, Philips' Phonografische Industrie en de Nederlandse Klokkenspel Vereniging werd geëxposeerd, met als resultaat 16000 bezoekers. Met hulp van dezelfde Ambassade werden o.a. in 1964 ook vier "Holland-Wochen" georganiseerd (Augsburg, Ingelheim, Dortmund, Karlsruhe), waarvan de Donemus-tentoonstelling steeds een onderdeel was. In 1970 werd in

Nice deelgenomen aan de MIDEM Classique (Marché International des Disques et de l'Édition Musicale), de eerste en laatste keer dat deze markt naast de MIDEM Populaire werd gehouden.

In 1971 werd Donemus dank zij een subsidie van f. 10.000,- door de Centrale Afdeling Internationale Betrekkingen van het Ministerie van C.R.M. in staat gesteld een demontabele wisseltentoonstelling met geluidsapparatuur aan te schaffen. Met behulp van deze bijzonder fraaie uitrusting kan tentoonstellingsmateriaal bepaald aantrekkelijk worden opgesteld, terwijl het publiek via vier koptelefoons, twee boxen, drie cassette-recorders en drie versterkers bandopnamen van een groot aantal werken kan beluisteren. Deze wisseltentoonstelling, die telkens met grote dankbaarheid wordt gebruikt, heeft nog in 1971 tijdens de manifestaties "Begegnung mit den Niederlanden" (Hannover, 1-25 juni) en Europalia (Brussel, 16 september-17 oktober) de bewondering van een groot aantal bezoekers kunnen wekken.

Bijzondere exposities werden gedurende 1971 voorts gehouden in het kader van de manifestatie "Holland Heute zu Gast bei Karstadt" (Düsseldorf, 19 maart-8 april) en tijdens de Donaueschinger Musiktage (16-17 oktober). Door opzending van expositie-materiaal werd tot slot ook deelgenomen aan het project "Terre des Hommes/Musique du Monde" (Montréal, 11 juni-6 september).

Onder de categorie woord en beeld kan vervolgens de vorming van partituren-dépôts en basiscollecties worden ondergebracht. Vrijwel vanaf de eerste dagen van Donemus is getracht zinvolle relaties met Nederlandse diplomatieke en culturele vertegenwoordigers in het buitenland tot stand te brengen. Vooral gedurende de eerste vijf jaren heeft men daarmee bevredigende resultaten kunnen boeken, waarbij onder andere de vorming van dépôts van studiepartituren centraal heeft gestaan. In die beginperiode werden dergelijke dépôts ook elders in het buitenland gevormd. Zo kon men reeds in 1948 dépôts vinden bij 7 radiostations, 3 bibliotheken (Kopenhagen, Manchester, Stockholm), 5 nationale ISCM-secties, 5 conservatoria en 5 Amerikaanse colleges. Hoewel de Netherlands Information Service in New York in 1950 ook reeds over een dépôt beschikte, werd daarnaast nog een zelfstandig "Committee for Netherlands Music" opgericht met als leden Paul Sanders, Bernard Wagenaar, Julius Hijman en Max Tak. Dit Committee te New York kreeg in 1951 na aankoop door het Ministerie van Buitenlandse Zaken 120 werken in een oplage van 25 exemplaren ter verspreiding in de Verenigde Staten toegezonden. De met deze verspreiding opgedane ervaringen waren aanleiding pogingen te ondernemen om vertegenwoordigers-contracten met commerciële uitgeverijen in het buitenland te sluiten ter ontlasting van het Committee en andere culturele of diplomatieke Nederlandse diensten. Het principe van de vorming van dépôts, die door het sluiten van contracten met vertegenwoordigers in de loop der jaren steeds minder noodzakelijk bleken, werd in 1964 weer ter hand genomen. Ditmaal onder de naam "Basiscollectie Instrumentale Ensemblemuziek", bestemd voor Nederlandse conservatoria. In dat jaar werden met steun van de Stichting Nederlandse Muziekbelangen collecties bestaande uit 60 werken van 36 componisten aan het Amsterdams Conservatorium, de Vereniging "Muzieklyceum" en het Rotterdams Conservatorium aangeboden. In het huidige verslagjaar werd besloten de stand van zaken rond deze basiscollecties na te gaan en waar nodig voor uitbreiding en aanvulling te zorgen.

C. Muziek

Bij klinkende informatie en propaganda kan onderscheid worden gemaakt tussen live (concerten) en via geluidsdrager (banden en

platen).

In 1957 ontwikkelde Donemus een nieuwe activiteit door concerten met hedendaagse Nederlandse muziek in de eigen gehoorzaal te organiseren. Deze concerten kwamen tot stand in samenwerking met Radio Nederland Wereldomroep, die van de uitvoeringen opnamen maakte die via haar transcriptiedienst onder buitenlandse radio-stations werden verspreid. De programma's van deze Donemus-concerten bestonden steeds voor de helft uit Nederlandse werken, terwijl de resterende helft telkens met hedendaagse muziek uit een ander land naar keuze werd gevuld. De Donemus-concerten werden gedurende vier jaar tot en met 1960 regelmatig gegeven met een frequentie van 3 tot 5 concerten per jaar.

In de periode 1961-1971 werden weliswaar ook concerten georganiseerd, maar dan alleen bij bijzondere gelegenheden, zoals Matthijs Vermeulen's 75ste verjaardag (1963), 20-jarig bestaan Donemus (1967) en ter herdenking van overleden componisten of ter viering van het bereiken van kroonjaren door bepaalde componisten. Niet zelden werden deze concerten georganiseerd in samenwerking met het Amsterdams Kamermuziekcentrum "De Suite".

De eigenlijke Donemus-concerten werden na 1960 minder noodzakelijk doordat hun functie - behalve door de regelmatig gehouden Nederlandse Muziekdagen onder auspiciën van de Stichting Nederlandse Muziekbelangen - op een andere manier kon worden voortgezet door de Donemus Audio-Visuele Serie (DAVS), die in 1961 het levenslicht aanschouwde. Na een wel heel zware bevalling, voorafgegaan door een zeer lange zwangerschap en tenslotte mede mogelijk gemaakt door de keizersnede van de Stichting Nederlandse Muziekbelangen, die eind 1960 dit platenproject financieel mogelijk maakte en aan Donemus toevertrouwde.

Dat de eerste DAV-plaat pas op 30 maart 1961 zou worden gelanceerd had men in 1946 onmogelijk kunnen vermoeden. Immers, toen al - nog vóór de stichting van Donemus - was er overeenstemming bereikt met Philips om gesteund door regeringssubsidie enkele belangrijke Nederlandse composities op een plaat uit te brengen. In 1948 luidde dat Philipsproject als volgt: van vijf werken zouden door Decca platen worden gemaakt, 20 à 25 stuks per album met een minimum-oplage van 50 albums en een Rijkssubsidie van f. 5.000,-. Het Concertgebouworkest maakte echter bezwaar omdat het vond dat de Decca-platen te slecht van kwaliteit waren om er zijn naam aan te kunnen verbinden. Donemus gaf toen de moed op en liet het platenplan "na drie jaar pourparlers" ongerealiseerd liggen. Twee jaar later, in 1950, werden besprekingen geopend met de Wereldomroep ter verkrijging van platen via zijn transcriptiedienst. Het jaar daarop kon dat plan nog niet worden gerealiseerd door een conflict tussen Wereldomroep en Stemra. Philips was inmiddels reeds zelfstandig begonnen met het uitbrengen van Nederlandse hedendaagse muziek en had in 1952 acht werken op de plaat gezet. De samenwerking met de Wereldomroep kon pas in het eind van de vijftiger jaren van de grond komen. Sindsdien heeft Donemus regelmatig via de transcriptiedienst platenmateriaal ter beschikking gekregen.

In 1959 begonnen de platenbesprekingen met de Stichting Nederlandse Muziekbelangen met als resultaat dat in maart 1961 de eerste DAV-plaat realiteit was. Een 25 cm.-monoplaaat, zoals alle volgende exemplaren tot en met de serie van 1965. Van de in die vijf jaren verschenen 20 platen werd in 1967 de eerste DAV-catalogus gemaakt. Met ingang van het zesde DAV-jaar kwamen er 30 cm.-platen en na 1968 werd tot de productie in stereo overgegaan. In 1971 verscheen de tweede DAV-catalogus over de jaren 1966 t/m 1970. Door bepaalde

omstandigheden was het niet mogelijk ook in 1970 vier platen uit te brengen. Teneinde toch een vorm van continuïteit in de DAV-Serie te behouden, werd toen overgegaan van jaarcodering op seizoencodering. Bijgevolg verschenen de laatste twee platen van de eigenlijke serie 1970 pas in 1971 met als codering 7071-3 en 7071-4. De volgende seizoen-serie van vier platen kon daarna in het najaar van 1971 starten. Toen werd 7172-1 uitgebracht, terwijl de resterende drie platen uit de serie 7172 achtereenvolgens in de winter, lente en zomer van 1972 zullen verschijnen. De opzet van de DAV-Serie bleef in het huidige verslagjaar ongewijzigd: een veelzijdig, afwisselend programma met documentaire-karakter. Ook de combinatie van plaat plus partituren bleef gehandhaafd. Het is evenwel niet uitgesloten dat deze combinatie in het volgende jaar nader op haar betekenis zal worden onderzocht. Voor een overzicht van de verkoop over de eerste tien jaren van de DAV-Serie wordt verwezen naar elders in dit verslag. Het hoofdstuk Bibliotheek en Documentatie bevat gegevens betreffende het totale bezit aan platen en banden.

D. Persoonlijke contacten

Het spreekt haast vanzelf dat het leggen en onderhouden van persoonlijke contacten ten behoeve van de informatie en propaganda van groot belang is. Vooral in de beginjaren van Donemus is men juist op dat gebied bijzonder actief geweest. De basis die toen werd gelegd - men denke o.m. aan intensief overleg met tal van Nederlandse diplomatieke en culturele vertegenwoordigers in het buitenland - kon in de loop der jaren stelselmatig worden verbreed. Zoals reeds vermeld in het onderdeel tentoonstellingen moet met betrekking tot de laatste jaren met name de persoon van de heer J.P.J. Kempen worden genoemd, die als Ambassaderaad voor pers en culturele zaken in Bonn dank zij zijn grote activiteit en belangstelling steeds uitermate zinvol werk heeft verricht. Ook zouden wij willen herinneren aan de Ambassade in Washington en de drie Amerikaanse vestigingen van de Netherlands Information Service in New York, Holland (Michigan) en San Francisco. Ter ontlasting van het werk van buitenlandse diensten en ter verhoging van een intensieve propaganda ontstond al in 1950 het idee van contract-vorming met buitenlandse commerciële uitgevers als vertegenwoordigers van Donemus. De mogelijkheid daartoe werd in dat jaar vergroot door het toepassen van een nieuw lichtdruk-procédé, waardoor op snellere wijze betere partituren konden worden vervaardigd. Pogingen in 1951 om met de firma Elkan Vogel in Philadelphia tot overeenstemming te komen voor vertegenwoordiging in de Verenigde Staten en Canada mislukten, maar in 1952 kon men met Universal Edition in Wenen de vertegenwoordiging voor 30 symphonische werken regelen. Twee jaar later moest Donemus evenwel besluiten de verbintenis met Universal te beëindigen, omdat de resultaten te onbevredigend bleken. In datzelfde jaar echter werd met Alfred Lengnick & Co. Ltd. in Londen tot overeenstemming gekomen en werd bovendien met C.F. Peters Corporation in New York een vertegenwoordigers-contract gesloten voor de Verenigde Staten en Canada. Met name het bereiken van de Peters-overeenkomst, die tot de beste Donemus-vertegenwoordiging heeft geleid, kan zonder meer als een mijlpaal worden beschouwd. Een overzicht van de Donemus-vertegenwoordigers staat elders afgedrukt. Met betrekking tot het huidige verslagjaar kunnen de besprekingen met Edizioni Suvini Zerboni S.p.A. in Milaan worden gemeld. Omdat de ervaringen met het Milanese Carisch S.p.A. toch te pover bleken zal nu worden getracht met Suvini Zerboni tot overeenstemming te komen voor een Italiaanse vertegenwoordiging. Het verloop van de

besprekingen lijkt thans wel een contract te kunnen opleveren in 1972.

Ter afsluiting van dit hoofdstuk Informatie en Propaganda moeten wij helaas een minder positief geluid laten horen wat betreft de persoonlijke contacten met de elf gesubsidieerde Nederlandse symphonie-orkesten. Vooropgesteld zij, dat deze contacten op het persoonlijke vlak weliswaar uitstekend zijn, maar dat juist op het promotionele vlak de ervaringen in dit verslagjaar nogal teleurstellend zijn geweest. Omdat het aandeel Nederlandse muziek op de programma's van de symphonie-orkesten de laatste jaren steeds maar geringer werd, is getracht de diverse directies, dirigenten en artistieke commissies voor een bezoek aan Donemus ter oriëntatie en informatie uit te nodigen. Op deze uitnodigingen is daadwerkelijk ingegaan door het Utrechts Symfonie-Orkest, het Gelders Orkest en het Rotterdams Philharmonisch Orkest. Tijdens deze bezoeken is van zinvolle gedachtenwisseling sprake geweest, waarvan wij de resultaten met belangstelling tegemoetzien. Voor wat betreft het Concertgebouworkest moet een uitzondering worden gemaakt: de leiding van dat orkest zetelt in hetzelfde gebouw als Donemus en men is daar zeer goed op de hoogte van het Nederlandse repertoire. Van de overige orkesten, die op onze uitnodiging niet zijn ingegaan, kan dat alles echter helaas niet worden gezegd. Hoewel het ons thans nauwelijks duidelijk is op welke manier ook deze orkesten wezenlijk nader kunnen worden geïnformeerd over bestaande hedendaagse Nederlandse muziek - hetgeen nog iets heel anders is dan het doen uitvoeren van die muziek - zal toch onverdroten worden voortgegaan om wegen en middelen te vinden die het bereiken van het beoogde doel mogelijk zullen maken.

RSt

IV BIBLIOTHEEK EN DOCUMENTATIE

1947

In de eerste maanden van het bestaan van Donemus wordt alles geregistreerd: telefoongesprekken, bezoekers, aanvragen van orkestmaterialen, inzage-exemplaren, documentatiemateriaal etc. Iedere componist wordt met al z'n werken met open armen ontvangen; er zijn dan 500 composities in de bibliotheek aanwezig plus de door Joh. Alsbach geschonken collectie die uit + 13.000 titels bestaat, de z.g. Alsbach-Collectie. Later worden die werken die niet zo op hun plaats zijn bij Donemus, maar meer op het terrein van de commerciële uitgeverij liggen, uitgesloten, waaronder harmonie en fanfare, a cappella, liturgische muziek enz., zoals dat op dit moment in principe nog het geval is. Bovendien moet elke componist die zich dan nog wil aansluiten "zich door het bestuur laten balloteren", zoals het eerste jaarverslag vermeldt. Aantal aangesloten componisten ná het eerste jaar: 92.

1947-1951

Het magnetische geluidsdraad doet in 1949 zijn intrede; er zijn dan 156 composities op spoelen. In 1951 komt de samenwerking met Jeugd en Muziek tot stand, waarbij deze bij het aanmaken van schoolorkestmaterialen de kosten op zich neemt van het vervaardigen van fototransparanten van de partituur en het uitschrijven van de orkestpartijen op transparantpapier, dit alles uitsluitend op klein formaat. Om zoveel mogelijk op de hoogte te blijven van de muziektijdschriften uit binnen- en buitenland, neemt Donemus een abonnement op de "Gregorius-portefeuille". Met de toenmalige beheerder van deze portefeuille, Prof. Dr. Jos Smits van Waesberghe, werd een regeling getroffen waarbij de verschillende bladen zo vroeg mogelijk na hun verschijnen aan Donemus zouden worden toegezonden.

1951-1961

In 1952 krijgt Donemus een complete geluidsbandapparatuur, die naast de Sonofil (draadopnamen) gebruikt gaat worden. Ook zijn er nu voor het eerst een achttal bij Donemus uitgegeven composities op de commerciële plaat vastgelegd (Philips). Werden er vanaf het begin van het ontstaan van Donemus ongevraagde zichtzendingen rondgestuurd, dit wordt vanaf 1956 niet meer gedaan; er worden nu slechts op aanvraag inzage-exemplaren verzonden, dit in verband met de hoge kosten en het dikwijls zoekraken der zendingen. Ook het aantal present-exemplaren wordt nauwlettend in het oog gehouden.

Tot 1960 werden alleen de op het werkterrein van de stichting liggende composities van de met hun complete oeuvre aangesloten componisten opgenomen, maar in dat jaar komt daar een nieuwe categorie bij, n.l. losse composities van niet-aangesloten componisten die in opdracht geschreven worden of waarvan een uitvoering vaststaat, en composities die de beoordelingscommissie met goed gevolg gepasseerd zijn. Bovendien worden in 1960 de draadopnamen afgeschaft; hun slechte weergave voldoet niet meer naast de steeds meer in zwang komende bandopnamen.

1961-1971

De samenwerking met de Nederlandse Klokkenspel Vereniging komt in 1963 tot uiting in het opstellen van een z.g. NKV-Donemuscatalogus, onder dezelfde condities als met Jeugd en Muziek reeds eerder ge-

beurde.

In deze periode doen de eerste elektronische werken hun intrede in de catalogus van Donemus, voor zover daar ook instrumenten en/of stemmen aan te pas komen. In de gehoorzaal zijn platen van commerciële platenmaatschappijen met zuiver elektronische muziek van Nederlandse componisten te beluisteren.

Wat 1971 aangaat: er kwamen 156 nieuwe composities bij, 6 werken gingen over naar een commerciële uitgeverij en 1 compositie werd door de componist teruggetrokken. In 1971 verscheen tevens een supplement op de orkestrcatalogus, bovendien een hele nieuwe NKV-Donemuscatalogus; in 1972 zal er een supplement op de kamermuziek-catalogus komen.

De terugloop van het aantal verzonden inzage-exemplaren kunnen we met een gerust hart wijten aan de huidige koopkracht van het publiek, getuige het nog steeds stijgende aantal verkopen. Verder mogen we bij het bezoekersaantal misschien wel een deel van de tientallen telefoongesprekken tellen die we per dag voeren met componisten, muziekhandelaren, belangstellenden enz., mensen die uit tijdgebrek telefonisch contact zoeken, om zo de door hen gewenste inlichtingen te krijgen en bestellingen te doen. Het aantal verzonden present-exemplaren is nog nooit zo groot geweest als in 1971. De regeling om onze vertegenwoordiger in de Verenigde Staten, C.F. Peters Corporation, evenals de firma Broekmans & Van Poppel van elke nieuwe compositie een present-exemplaar te sturen, en de vele bij Donemus uitgegeven composities die dit jaar (1971) tijdens het Holland Festival gespeeld werden (waarbij we van elk werk een tiental exemplaren aan pers en muziekhandelaren geschenken hebben) moeten we daarbij niet uit het oog verliezen. Inmiddels is het in de gehoorzaal te raadplegen boekenbezit (handboeken, encyclopedieën, biografieën, gebonden tijdschriften enz.) uitgegroeid tot + 800, terwijl de verschillende abonnementen op binnen- en buitenlandse tijdschriften het aantal van 126 bereikt hebben.

De catalogi van Donemus zijn zowel bibliotheek- als uitgeverscatalogi, d.w.z. enerzijds worden de bij Donemus uitgegeven composities met prijzen vermeld, waarbij het feit dat de prijzen de laatste jaren gestegen zijn ons heeft doen besluiten om de catalogi die in 1972 verschenen zijn (en de komende catalogi) te voorzien van (prijz)symbolen, waarvan tekst en uitleg voorin te lezen zijn, zodat bij verdere prijsstijgingen het een simpele zaak is alleen de symbolen voorin te vervangen en de catalogi nog jaren bruikbaar zijn. Anderzijds worden ook composities vermeld (voor zover onze gegevens strekken) die bij andere uitgevers gepubliceerd zijn, dit natuurlijk alleen van componisten die bij Donemus werken uitgegeven hebben.

De volgende catalogi zijn op dit ogenblik in omloop:

Kamermuziekcatalogus 1965 (in 1972 komt een supplement)

Orkestrcatalogus 1964

Supplement orkestrcatalogus 1971

Koorcatalogus 1969

Zangcatalogus 1967

Donemus-FASOCatalogus 1968 (Federatie Amateur Symphonie- en Strijkorkesten)

Donemus-Jeugd en Muziekcatalogus 1970

Donemus-NKV-catalogus 1971 (Nederlandse Klokkenspel Vereniging).

Dan volgt hier tenslotte een vergelijkend overzicht van enkele aantallen die betrekking hebben op de afdeling Bibliotheek en Documentatie in de loop der jaren:

	1947	1951	1961	1971	(1970)
werken met Donemus-copyright	500	1891	2785	4113	(3964)
inzage-exemplaren binnen- en buitenland	358	1822	3030	2419	(3055)
present-exemplaren binnen- en buitenland	86	?	639	1282	(787)
Nederlandse bezoekers	157	525	1494	2044	(1928)
buitenlandse bezoekers	17	113	152	233	(272)
geluidsopnamen	0	466	1588	2665	(2548)

RSm

V EXPLOITATIE

A. *Verkoop van kamermusiek*

	1947	1951	1961	1971	(1970)
Nederland:					
rechtstreeks		(1049	1867	3131	(2792)
via de muziekhandel		)	888	3529	(3641)
buitenland:					
rechtstreeks		3285 ¹⁾	3150 ²⁾	577	(646)
via de vertegenwoordigers			2791	4860	(4308)
totaal	161	4334	8696	12097	(11387)

¹⁾ incl. 3000 delen verkocht aan het Committee for Netherlands Music, New York

²⁾ incl. 2700 delen verkocht aan het Ministerie van O.K.W., Buitenlandse Betrekkingen

Over het jaar 1947 (van september t/m december) zijn helaas alleen totaalcijfers bekend, zodat wij bij een vergelijking met bovengenoemde jaren geen verdere splitsing kunnen maken. Zien we bij de rechtstreekse verkopen in Nederland een grote toename, toch wordt het overgrote deel der partituren en partijen via de muziekhandel in Nederland geleverd. Van 1 mei 1951 t/m 1 januari 1959 verzorgde de firma Alsbach alle leveringen aan de muziekhandelaren. Toen Donemus in 1959 echter lid werd van de Vereniging van Muziekhandelaren en -Uitgevers in Nederland (sectie Ernstige Muziek), kon directe levering aan de handel plaatsvinden. Waren de cijfers over 1961 reeds verheugend, de cijfers over 1971 tonen aan dat Donemus niet meer weg te denken is uit het muziekleven. Bekijken we de cijfers over 1971, dan blijkt dat bijv. de firma Broekmans & Van Poppel thans alléén meer delen verkoopt (1296) dan de totale verkoop in Nederland over het jaar 1951 bedroeg. Tevens moet worden vermeld dat zowel de firma Saul B. Groen als de Muziekbeurs Amsterdam voor het eerst dit jaar de grens van 200 delen overschrijden, terwijl het toch ook wel zeer opmerkelijk is dat de Amsterdamse muziekhandels in 1971 totaal 1721 delen kochten, hetgeen + 50% van de totale verkoop aan de muziekhandel in Nederland is. Blijkt hier wellicht uit dat Amsterdam bij uitstek de muziekstad van Nederland is?

Sprekende we over de verkopen in het buitenland, dan moet worden vermeld dat reeds in 1947 gesproken wordt over een filiaal van Donemus in de Verenigde Staten en Zuid-Afrika. Contracten met vertegenwoordigers komen echter pas in 1952. De eerste activiteiten van Donemus in het buitenland bestaan uit het zenden van collecties muziek naar diverse Nederlandse legaties, die deze muziek geheel belangeloos beheren. In 1951 volgen besprekingen over een vertegenwoordiging in de Verenigde Staten met Elkan Vogel, die helaas niet tot resultaten voeren. In 1952 wordt het eerste contract afgesloten met Universal Edition. Deze samenwerking blijkt echter niet geheel te voldoen en in 1954 wordt dit contract beëindigd en nemen C.F. Peters Corporation (U.S.A. en Canada) en Alfred Lengnick & Co. Ltd. (Engeland) de vertegenwoordiging op zich; in 1955 volgt de samenwerking met de firma Rudolf Erdmann (Duitsland), terwijl ook voor Frankrijk, Noorwegen, Spanje en Italië snel contracten met diverse firma's worden afgesloten. Uit de cijfers over 1971 blijkt dat - evenals in vorige jaren - Peters Corporation met 3910 delen (3588 in 1970) het leeuwendeel van de

verkopen via vertegenwoordigers voor zijn rekening neemt, gevolgd door de firma Rudolf Erdmann met 584 delen (347 in 1970). Ook hier kan worden gesteld dat de vertegenwoordigers in 1971 tesamen meer delen hebben verkocht dan de totale verkoop in 1951 bedroeg. De enorme toename van het aantal verkochte delen is natuurlijk in de eerste plaats toe te schrijven aan de grotere bekendheid van Donemus, in de tweede plaats moet echter ook niet worden vergeten dat de algemene tendens zo is dat men op dit ogenblik sneller overgaat tot het aanschaffen van partituren en partijen zonder eerst om inzage-exemplaren te verzoeken.

B. Verhuur van orkestwerken

	1947	1951	1961	1971	(1970)
Nederland		269	361	429	(406)
buitenland:					
rechtstreeks		43	97	80	(99)
via vertegenwoordigers			67	99	(74)
totaal	81	312	525	608	(579)

Evenals bij de verkoop zijn ook bij de verhuur over het jaar 1947 alleen totaalcijfers bekend, zodat wij bij een vergelijking met de volgende jaren ook hier geen verdere splitsing kunnen maken. Voor we een globaal overzicht geven van de verhuringen in bovengenoemde jaren, willen we er toch op wijzen hoe belangrijk dit onderdeel van de Donemus-activiteiten is. Was het vroeger voor een componist haast een ondoenlijke zaak een orkestmateriaal uit te schrijven, thans verzorgt Donemus niet alleen dit onderdeel, maar tevens de gehele financiële regeling met de orkesten. Bij de oprichting van Donemus werd besloten dat de totale opbrengst uit verhuringen aan de componist moest worden afgedragen. In 1949 besluiten de componisten echter na een langdurige vergadering 1/3 deel van de opbrengst aan Donemus af te staan als een bijdrage in de kosten. Was het vroeger een bijzonderheid dat een Nederlands orkest een buitenlandse tournee maakte, thans bezoeken verschillende orkesten per jaar het buitenland en presenteren daar één of meer al of niet bij Donemus uitgegeven orkestwerken van Nederlandse bodem. Kijken we nu naar bovengenoemde cijfers, dan blijkt dat bij de verhuringen een minder spectaculaire stijging te zien is dan bij de verkoop, hoewel het zeer verheugend is te kunnen zeggen dat (indien wij een concertseizoen op 300 dagen stellen) in 1951 in de gehele wereld + 1 Nederlands werk per dag werd uitgevoerd, in 1961 ruim 1½ en in 1971 zelfs 2 werken.

Evenals vorige jaren geven wij ook dit jaar weer een overzicht van de door de gesubsidieerde orkesten in Nederland gegeven uitvoeringen, waarbij echter dient te worden opgemerkt dat deze cijfers gebaseerd zijn op de door Donemus in de loop van het genoemde jaar geleverde en gefactureerde orkestmaterialen.

	1970	1971
Brabants Orkest	6	17
Concertgebouworkest	26	40
Frysk Orkest	15	5
Gelders Orkest	9	25
Limburgs Symphonie Orkest	2	14
Noordelijk Filharmonisch Orkest	15	34
Noordhollands Philharmonisch Orkest	17	6
Overijssels Philharmonisch Orkest	11	3

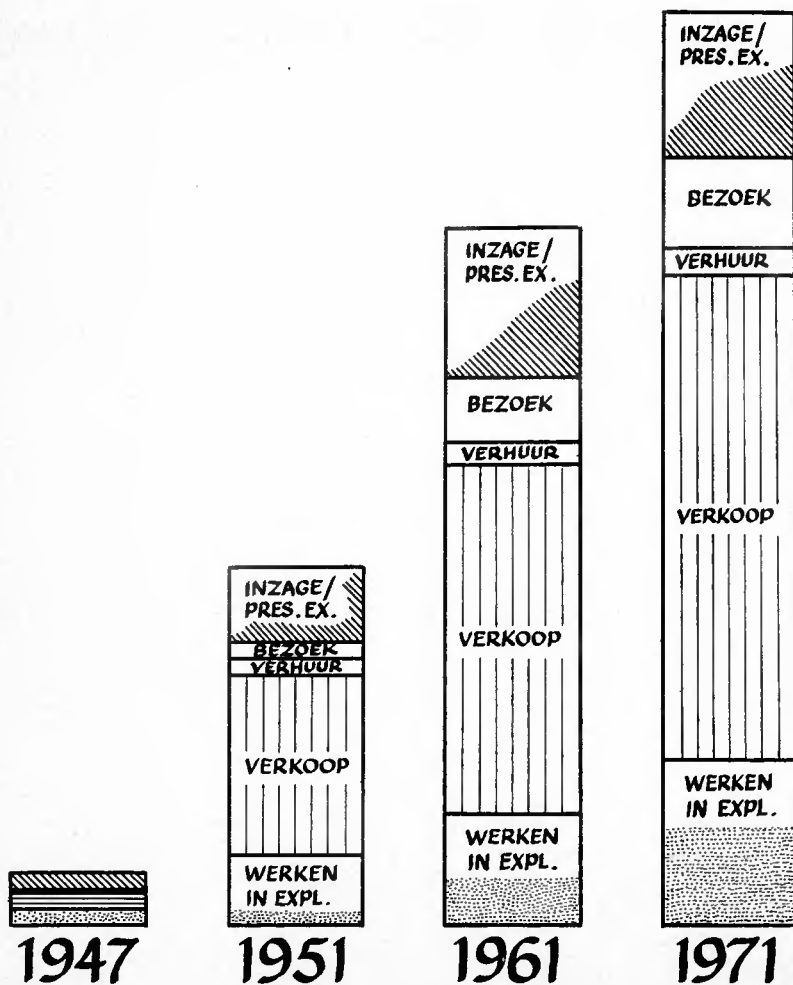
Residentie-Orkest	22	22
Rotterdams Philharmonisch Orkest	7	14
Utrechts Symfonie-Orkest	12	20
overige beroepsorkesten	32	43
totaal	174	243

De overige genoemde uitvoeringen betreffen uitvoeringen door amateur- en radio-orkesten.

EJ

VI STATISTIEK EN GRAFIEK

	1947	1951	1961	1971
aantal werken in exploitatie	500	1891	2785	4113
aantal verkochte delen	161	4334	8696	12097
aantal verhuringen	81	312	525	608
aantal bezoekers	174	638	1646	2277
aantal verzonden inzage- en presentemplaren	444	1822	3669	3701

Inzake de grafiek merken wij nog op dat de weergave van de aantallen, zoals hier is geschied, een geheel ander beeld geeft dan die van geldbedragen. Zouden de opbrengsten van verhuur en verkoop in geld worden weergegeven, dan zou de verhuur en grotere plaats innemen dan de verkoop.

PW

NAWOORD

Oorspronkelijk was ik voornemens in het nawoord een soort evaluatie op te stellen over 25 jaar Donemus, maar achteraf komt het mij voor dat ik dan zou vervallen in een herhaling van hetgeen door de verschillende medewerkers in de door hen behandelde hoofdstukken reeds voldoende uit de doeken is gedaan. Bovendien spreken de grafieken, die de belangrijkste elementen uit het rapport belichten, de duidelijkst denkbare taal. Ik volsta derhalve met enkele kanttekeningen bij de diverse hoofdstukken.

Om te beginnen een aanvulling op mijn eigen inleiding. Bij het doorlezen van het eigenlijke verslag valt op hoezeer Donemus zich heeft weten aan te passen aan de zich steeds wijzigende behoeften. Immers, opgericht als een documentatiecentrum, heeft het zich daarnaast ontwikkeld tot een uitgeverij die uit de muziekwereld niet meer weg te denken is.

Bij hoofdstuk I (Subsidies) ontkom ik niet aan het slaken van een noodkreet, en wel deze, dat het toch eigenlijk vanzelfsprekend moest zijn dat een organisatie als Donemus zijn begrotingen van tevoren met de subsidiërende overheden zou bespreken. Momenteel is de praktijk nog steeds zo dat op de begrotingen van Donemus geen werkelijke discussie volgt en dat in sommige gevallen eerst bij de afrekening - jaren later - beslist wordt dat een bepaald onderdeel niet subsidiabel geacht wordt. Dit is een toestand waarop Adrian Mitchell's verzuchting "They are trying to drive us mad" (verwerkt in Peter Schat's "To You") van toepassing is. Misschien dat daarin de komende 25 jaar een verbetering kan komen? Het zou een stuk verwezenlijking betekenen van de zo vurig begeerde rechtszekerheid voor gesubsidieerde instellingen (vergelijk o.m. de publicatie Raad voor de Kunst 1972/5).

Hoofdstuk II (Organisatie) raakt o.m. het probleem aan van het opnemen van nieuwe werken. Dit zal wel eeuwig een probleem blijven, want hoe soepel men ook zal willen zijn, er zullen altijd ergens grenzen gesteld moeten worden. En zodra grenzen gesteld moeten worden, is er altijd één partij die deze moet vaststellen en bewaken en altijd een andere partij die teleurgesteld zal zijn dat de maatregel juist hem of haar treft.

De publicaties van Donemus die in hoofdstuk III (Informatie en Propaganda) besproken worden - ik doel in het bijzonder op het tijdschrift en de platen - hebben in de loop der jaren al verschillende gedaantewisselingen ondergaan. Zij zullen dat in de komende jaren wéér doen. Wat het tijdschrift betreft lijkt de tijd gekomen naast de buitenlandse uitgave een totaal andere binnenlandse uitgave te produceren. Bij de platen lijkt een grotere flexibiliteit geboden t.a.v. de combinatie plaat-en-partituur. Om die combinatie wordt de DAV-Serie in de internationale wereld der muziek bijzonder geprezen, maar daartegenover staat dat zeker ook een afzetgebied gevonden kan worden onder diegenen die alleen belangstelling hebben voor de plaat, b.v. omdat voor hen de partituur een gesloten boek is.

Verschiedene metamorfosen ondergingen in de loop der jaren ook de gedrukte catalogi, waarover in hoofdstuk IV (Bibliotheek en Documentatie) gesproken wordt. Het kan interessant zijn te vermelden dat Donemus overweegt weer te geraken tot één enkele catalogus, bevattende alle 4000 werken die het copyright van Donemus dragen. De bestaande systematiek, die in de praktijk blijkt te voldoen, kan daarbij dezelfde blijven. Maar de uitvoering zal wat simpeler

moeten zijn, ongeveer zoals de algemene catalogus van Universal Edition te Wenen.

Hoofdstuk V (Exploitatie) schildert o.m. het wel en wee met onze buitenlandse vertegenwoordigers. Het lijkt mij zinvol hier te verklaren dat Donemus zonder hen - althans sommige van hen - in belangrijke gebieden buiten Nederland geen schijn van kans zou maken. Het is weliswaar altijd mogelijk de uitvoering van een bepaald werk in een bepaald land te forceren, maar het kweken van een afzetgebied voor een breed aanbod van composities is bepaald een andere zaak. Tenslotte zij bij dit hoofdstuk opgemerkt dat de verhuur van orkestmaterialen zowel in Nederland als in die landen waar Donemus geen vertegenwoordiger heeft, met ingang van 1 september 1972 in handen gesteld is van de firma Albersen & Co. te Den Haag. Dit is voornamelijk gedaan om een steeds meer tijd vergende administratie te verlichten. Want ook dit is in het rapport wel duidelijk geworden: het Parkinson-effect is aan Donemus ten enen male vreemd gebleven!

AJ

BIJLAGEN

A. Componisten van wie op 31 december 1971 één of meer werken in de catalogi voorkwamen

Bree, Johannes B. van	1801 - 1857
Fesch, Willem de	1687 - 1757
Hellendaal, Pieter	1721 - 1799
Locatelli, Pietro	1695 - 1764
Mahaut, Antonio	18e eeuw
Obrecht, Jacob	1450 - 1505
Rosier, Carel	1640 - 1725
Sweelinck, Jan Pieterszoon	1562 - 1621
Verhulst, Johannes	1816 - 1891
Abbink Spaink, Pierre	1931
Andriessen, Hendrik	1892
Andriessen, Jurriaan	1925
Andriessen, Louis	1939
Andriessen, Willem	1887 - 1964
Baaren, Kees van	1906 - 1970
Badings, Henk	1907
Balkom, Sjef van	1922
Bank, Jacques	1943
Bartelink, Bernard	1929
Beekhuis, Hanna	1889
Beer, Anton de	1924
Beers, Jacques	1902 - 1947
Bergeijk, Gilius van	1946
Bessem, Saar	1907
Beurden, Bernard van	1933
Beyerman-Walraven, Jeane	1878 - 1969
Blazer, Herman	1902
Boedijn, Gerard H.	1893 - 1972
Boer, Jan den	1932
Bois, Rob du	1934
Bon, Maarten	1933
Bon, Willem Frederik	1940
Bonsel, Adriaan	1918
Boogaard, Bernard van den	1952
Booren, Jo van den	1935
Bordewijk-Roepman, Johanna	1892 - 1971
Borghuis, Karel	1927
Bosmans, Henriëtte	1895 - 1952
Braal, Andries de	1909
Bresser, Jan	1899
Brons, Carel	1931
Bruins, Theo	1929
Bruynël, Ton	1934
Bunge, Sas	1924
Bijl, Theo van der	1886 - 1971
Bijvanck, Henk	1909 - 1969
Chapiro, Fania	1926
Colaço Osorio-Swaab, Reine	1881 - 1971
Créman, Willem	1895 - 1970
Dekker, Dirk	1945
Delden, Lex van	1919
Deursen, Anton van	1922
Diepenbrock, Alphons	1862 - 1921

Dijk, Jan van	1918
Dresden, Sem	1881 - 1957
Eisma, Will	1929
Epen-de Groot, Else van	1919
Escher, Rudolf	1912
Felderhof, Jan	1907
Flothuis, Marius	1914
Franken, Wim	1922
Franssen, Jean	1920
Frensel Wegener, Emmy	1901
Frid, Géza	1904
Geraedts, Jaap	1924
Gilse, Jan van	1881 - 1944
Giltay, Berend	1910
Godron, Hugo	1900 - 1971
Griend, Koons van de	1905 - 1950
Groot, Cor de	1914
Groot, Hugo de	1897
Haafden, Wouter van	1941
Hart, Leen 't	1920
Heer, Hans de	1927
Hekster, Walter	1937
Hemel, Oscar van	1892
Hémon, Sedje	
Hengeveld, Gerard	1910
Henkemans, Hans	1913
Heppener, Robert	1925
Hermans, Nico	1919
Heus, Rudi de	1938
Holt, Simeon ten	1923
Horst, Anthon van der	1899 - 1965
Hijmans, Bram	1932
Johannes, John	1915
Jong, Addie de	1941
Kasbergen, Marinus	1936
Kee, Cor	1900
Kee, Piet	1927
Kef, Kees	1894 - 1961
Ketting, Otto	1935
Ketting, Piet	1905
Keuning, Hans P.	1926
Keuris, Tristan	1946
King, Harold C.	1895
Kingma, Piet	1926
Klerk, Albert de	1917
Knap, Rolf	1937
Kockelmans, Gerard	1925 - 1965
Koetsier, Jan	1911
Komter, Jan Maarten	1905
Koumans, Rudolf	1929
Kox, Hans	1930
Kruyf, Ton de	1937
Kunst, Jos	1936
Lachman, Hans	1906
Landré, Guillaume	1905 - 1968
Landré, Willem	1874 - 1948
Leeuw, Reinbert de	1938
Leeuw, Ton de	1924
Lier, Bertus van	1906 - 1972

Lilien, Ignace	1897 - 1964
Linden, Nico van der	1893
Loevendie, Theo	1930
Maessen, Antoon	1919
Manneke, Daan	1939
Marez Oyens, Gerrit de	1922
Marez Oyens-Wansink, Tera de	1932
Marinus, Hector	1901 - 1952
Masséus, Jan	1913
Mayer, Harry	1913
Mengelberg, Karel	1902
Mengelberg, Misja	1935
Mengelberg, Rudolf	1892 - 1959
Mesritz-van Velthuysen, Anny	1887 - 1965
Monnikendam, Marius	1896
Mul, Jan	1911 - 1971
Mulder, Ernest W.	1898 - 1959
Mulder, Herman	1894
Niël, Matty	1918
Ooik, Anton van	1909
Oomen, Bertus	1929
Orthel, Léon	1905
Osieck, Hans	1910
Oskam, I.J.	1897 - 1962
Otten, Ludwig	1924
Otterloo, Willem van	1907
Paap, Wouter	1908
Peeters, René	1909
Perdeck, Rudolf	1925
Petersma, Wim	1942
Pluister, Simon	1913
Ponse, Luctor	1914
Porcelijn, David	1947
Pouwels, Jan	1898
Praag, Henri C. van	1894 - 1968
Pijper, Willem	1894 - 1947
Raxach, Enrique	1932
Regt, Hendrik de	1950
Regteren Altena, Lucas van	1924
Reuland, Jacques	1918
Richter, Nico	1915 - 1945
Ritter, Rien	1922
Röntgen, Johannes	1898 - 1969
Roos, Robert F. de	1907
Ruyneman, Daniël	1886 - 1963
Salten, Alfred	1914
Schat, Peter	1935
Schouwman, Hans	1902 - 1967
Schurink, Bart	1947
Schuurman, Adriaan C.	1904
Schuyt, Nico	1922
Sigtenhorst Meyer, Bernard van den	1888 - 1953
Smit, Leo	1900 - 1945
Smit Sibinga, Th.H.	1899 - 1958
Somer, Louis	1901 - 1966
Staak, Pieter van der	1930
Stallaert, Alphonse	1920
Stam, Henk	1922
Steenhuis, François	1918 - 1956

Stokkermans, Joop	1937
Stougie, K.	1908
Straesser, Joep	1934
Strategier, Herman	1912
Straten, Nicolaas van	1936
Strietman, W.F.	1918
Thijsse, Wim	1916
Tideman-Wijers, mevr. B.	1887
Toebosch, Louis	1916
Trow, Karel	1929
Uten, Eugeen	1919
Verhaar, Ary	1900
Verlie, Antoon	1903
Vermeulen, Matthijs	1888 - 1967
Verrips, Nico	1929
Vis, Lucas	1947
Vlijmen, Jan van	1935
Vogel, Willem	1920
Voormolen, Alexander	1895
Voorn, Joop	1932
Vörding, August	1901
Vredenburg, Max	1904
Vriend, Jan	1938
Vries, Klaas de	1944
Vries Robbé, Willem de	1902
Wagenaar, Johan	1862 - 1941
Weegenhuise, Johan	1910
Westering, Paul Chr. van	1911
Weijers, José	1919
Willemze, Theo	1931
Wisse, Jan	1921
Wijdeveld, Wolfgang	1910
Zagwijn, Henri	1878 - 1954

B. Medewerkers in vaste dienst van Donemus op 31 december 1971

Herman Bitter, algemeen assistent Technische Afdeling
Sylvia Derksen, bibliotheek-assistente
Els Jongema-van Leeuwen, boekhoudster
André Jurres, directeur
Martien van der Kuijp, directie-secretaresse
Elske Meijer-Schipsmølder, secretaresse Copiïstenafdeling
Louis Neesman, reprograaf
Hans van Oenen, administratief medewerkster
Nico Schuyt, chef copiïst
Rina Smits-Westhof, bibliothecaresse
Jan Spieker, reprograaf
Drs. Rogier Starreveld, hoofd afd. Informatie en Propaganda
Harry van Steenis, chef Technische Afdeling
Luberta Werkman, administratief medewerkster
Paul Wiegmans, administrateur
Joke Zonneveld, secretaresse afd. Informatie en Propaganda

C. Belangrijkste bijzondere publicaties 1947 - 1971

- 1949 "Herleving van de Nederlandse Muziek"
Folder in vier talen
- 1953 "Contemporary Music from Holland"
12 componisten besproken door Wouter Paap; inleiding van Prof. Dr. E.H. Reeser. Ministerie van Buitenlandse Zaken kocht 3000 exemplaren ter verspreiding vooral in Verenigde Staten. Binnenlandse verspreiding door Uitgeverij Meulenhoff & Co.
- 1954 "Contemporary Dutch Music during the Holland Festival"
Ten behoeve van buitenlandse journalisten. Deze Holland-Festivalbrochure verscheen ook in de jaren 1955 t/m 1958
"Dutch Music performed during the Concertgebouw Tour throughout the U.S.A."
In samenwerking met Ministerie van Buitenlandse Zaken
- 1956 "Music in Holland"
Brochure als bijlage lezingentournee Verenigde Staten door André Jurres
- 1957 "Tien Jaar Donemus"
Hoofdonderdeel: 63 bijdragen door aangesloten componisten over zeer verschillende onderwerpen
- 1959 "Music in Holland"
Hoofdredactie Prof. Dr. E.H. Reeser; uitgegeven door Meulenhoff N.V., Amsterdam. In 1960 was de hele oplage uitverkocht.
- 1961 Holland-Heft Duitse tijdschrift "Musica"
Aan Nederland gewijd dubbelnummer; 100 pagina's, oplage 6000, uitgegeven door Bärenreiter-Verlag, Kassel
- 1963 "Fifteen Years Donemus"/"Fünfzehn Jahre Donemus"
Biografieën van en gesprekken met Nederlandse componisten. Uitgegeven in samenwerking met Het Spectrum, Utrecht, oplage ruim 7000. "Mens en Melodie" gaf in 1964 Nederlandse versie van deze gesprekken.
"Melos", mei-nummer (jrg. 30 no. 5)
Gewijd aan moderne kunst in Nederland, hedendaagse muziek in het bijzonder. Ter gelegenheid van 37ste ISCM-Festival
- 1964 "Oesterreichische Musikzeitschrift", juni-nummer
Gewijd aan Nederlandse muzieklevens; in kader van Oostenrijk-Week, georganiseerd door Oostenrijkse autoriteiten
- 1965 "Musical Opinion", mei-nummer
Een "Netherlands Issue", o.a. gewijd aan activiteiten Donemus; in kader Britse Week. Engelse oplage 8000
- 1969 "Recorded Sound"
Een "Netherlands Issue", gewijd aan belangrijke instellingen Nederlandse muzieklevens, waaronder Donemus. Door Ministerie van Buitenlandse Zaken 800 exemplaren gekocht, door Donemus 200
- 1971 "Nederlandse Componisten Galerij"/"Dutch Composers' Gallery"
Negen portretten van Nederlandse componisten door Dr. Jos Wouters. Ter gelegenheid van 25-jarig bestaan Donemus; oplage 5000

RSt

D. Vertegenwoordigers Donemus 1947 - 1971

- 1951 G. Alsbach & Co. (Nederlandse markt)
Ritmo S.A., Madrid (Spanje)
Sasseti & Ca., Editores de Música, Lissabon (Portugal)
- 1952 Universal Edition, Wenen
- 1954 Contract met Universal Edition door Donemus opgezegd
Alfred Lengnick & Co. Ltd., Londen (Britse Gemenebest,
excl. Canada)
C.F. Peters Corp., New York (Verenigde Staten en Canada)
- 1955 Rudolf Erdmann, Wiesbaden (Duitse Bondsrepubliek)
- 1959 Alsbach-relatie beëindigd door lidmaatschap Donemus van
Vereniging van Muziekhandelaren en -Uitgevers in Neder-
land
Carisch S.p.A., Milaan (Italië)
Heugel & Cie, Parijs (Frankrijk)
- 1962 Dan Fog, Kopenhagen (Denemarken)
Harald Lyche & Co.'s Musikkforlag, Oslo (Noorwegen)
- 1971 Contract met Carisch S.p.A. door Donemus opgezegd; be-
sprekingen met Edizioni Suvini Zerboni S.p.A., Milaan

E. Verkochte platen 10 jaargangen, DAVS 1961 t/m 1970/71 (overzicht per 31 december 1970)

	verkocht in jaar van verschijnen	verkocht in latere jaren	totaal t/m 31-12-1970
serie 1961	1749	1016	2765
" 1962	1987	720	2707
" 1963	1553	566	2119
" 1964	1667	544	2211
" 1965	1595	385	1980
" 1966	1498	650	2148
" 1967	1548	438	1986
" 1968	1611	297	1908
" 1969	1363	353	1716
" 1970/71	1415	-	1415
	15986	4969	20955

extra verkocht:

Vereniging voor Nederlandse Muziekgeschiedenis

300 ex. DAVS 6201

Provincie Noord-Holland 100 series 1963

300

400

21655

Bij dit overzicht zijn de als complimenatry copies verstrekte platen niet meegerekend. Evenmin de 1000 exemplaren van DAVS 6901, die door de Vereniging voor Nederlandse Muziekgeschiedenis buiten de normale oplage extra werden besteld.

De oplage per plaat bedroeg steeds 800 exemplaren. De totale oplage van de tien series 1961 t/m 1970/71 bedroeg dus 10 x 4 x 800 = 32000 exemplaren. De totale verkoop per 31 december 1970 bedroeg 21655 exemplaren, zijnde 67,6% van de totale oplage, oftewel gemiddeld 541 exemplaren per uitgebrachte plaat, of 2164 per uitgebrachte serie. Hierbij wordt opgemerkt dat de verkoopcijfers sterk afhankelijk zijn van tijdsverloop: de oudste series hebben de hoogste cijfers, de jongste de laagste.